

at det vil være rigtig lidt efter lidt at afhjælpe de værste Ulemper. Jeg tror, at vi netop derved forebygge, at der kommer store Krav, som vi ikke ere tilfunds at gaa ind paa. Det ærede Medlem fra Kolding (Berg) var meget stram mod os Præster. Han mindede os paa en meget stærk Maade om, at vi vare Statens Embedsmænd, og at vi vidste, hvad vi gik ind paa. Det glædede mig, at den høitærede Kultusminister udtalte sig mere human end det ærede Medlem, og ligeledes glæder det mig, at der neppe er Udfigt til, at det ærede Medlem fra Kolding i en nær Fremtid skal blive Kultusminister, thi blev han det, vare vi Præster vistnok slemme stillede. Jeg skal dog med Hensyn til de Bemærkninger, som kom fra det ærede Medlem fra Kolding, gjøre opmærksom paa, at vel ere vi Præster Statens Embedsmænd, men vi ere dog ogsaa Kirkens Embedsmænd, og naar der kommer en Kollision imellem, hvad Staten kræver, og hvad vi tro, at Kirken kræver, er det dog en egen Sag at henvise os til, hvad vi skulde have vidst i Forveien, thi det kan jo være, at vi ikke have vidst, at det gik til paa den Maade. Staten skal efter vor Grundlov beskytte Folketirken, og jeg tror, at den gjør det i at billige, at Kirkens Embedsmænd tage rent kirkelige Hensyn, og at den ikke griber strengere og mere afgjørende ind i de kirkelige Embedsmænds Forhold end strengt nødvendigt. Der kom andre temmelig løstlige Ting fra det ærede Medlem fra Kolding. Han omtalte, at, naar nu en Præst skal vie et Par Folk, og Brudgommen møder i en saadan Tilstand, at han ikke veed hverten det One eller det Andet — det ærede Medlem mente vel, at Brudgommen var beskjæmt — saa var det forargeligt. Ja ganske vist vilde det være forargeligt, men jeg tvivler om, at nogen Præst vilde vie en saadan Brudgom. Der er ikke det Mindste i Veien for, at Præsten siger: Nei, Du maa komme igjen, jeg vier Dig ikke idag; naar Du skal vies, maa Du være i en saadan Tilstand, at Du veed, hvad denne Handling dreier sig om. Naar jeg taler for dette Forslag, og naar jeg ønsker, inderlig ønsker, at vi maa faae en Ordning af de nuværende usikre Forhold, er det, fordi jeg veed, at det har trykket mangen Embedsbroder, jeg har her i Landet, at han er kommen i det Tilfælde, at han har været nødt til at give Fraskilte ny kirkelig Vielse. Det glæder mig at have hørt de Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem fra Rjødøbenhavn (Rimestad). Jeg haaber, at, efter at Forslaget har fundet en saa vægtig Støtte, vil det have mere Udfigt til at gaa igjennem Thinget og ogsaa finde den høitærede Kultusministers Bisfald tilsidt.

Berg: Det ærede Medlem talte lidt forbringsfuldt, forekommer det mig, paa Præsternes Vegne. Jeg fik en Overhaling af ham for, hvad jeg har sagt om Præsterne, men jeg ønsker i saa Henseende at berigtige visse Misforstaaelser. Det ærede Medlem maa tro, at jeg ikke kan ønske Præsterne tvungne til Nogetsomhelst, som strider imod deres Samvittighed. Det ønsker jeg lige saalidt for Præsterne som for nogen Anden. Men jeg vil dog i denne Forbindelse først sige, at Herredsfogder ere ogsaa Mennesker, og naar vi nu have en Herredsfoged, som staar paa samme Standpunkt som en Præst, at han tror, at ethvert Hgteskabs Indgaaelse af Frastilte er imod Kristendommens Gud, og han er en troende Kristen, hvorledes vil da den ærede Rigsdagsmand, som talte sidst, løse den Opgave at fritage Herredsfogdens Samvittighed fra at stifte det borgerlige Hgteskab? Det er St. Men dernæst er der dette, som den ærede Rigsdagsmand maa vide, og som jeg vil gjøre gjældende ligeoverfor enhver Fordring fra Præsternes Side paa at have Frihed samtidig med, at de ville nyde alle de Rettigheder, som en Sammenblanding af Stat og Kirke giver Folketirkens Præster, at der er et gammelt Ord, som siger, at man bør adlyde Gud mere end Menneskene, og søle de deres Samvittighed beqværet, saa skulde de give deres Samvittighed Ret og tage Følgerne. Det ærede Medlem fra Maribo kjender jo godt nok, hvilke Fordringerne til en Præst ere, naar han stiller sig paa det apostoliske Stade, det gaar ikke ud paa fyldte Lader og Dffer og Tiende, det er hverken Guld eller Sølv i Tassen; thi enhver Arbejder finder sin Løde. Det ærede Medlem maa ikke komme med sit apostoliske Standpunkt til mig og sige, at jeg er haard imod Præsterne. Nei, jeg var haard imod den Fordring, der kommer i Navn af Sammenblanding af Stat og Kirke og kræver alle de Fordele, en saadan Sammenblanding giver Præsten efter min Mening paa Sandhedens og den enkelte Borgers Beføstning, medens den personlige Frihed, som de tage den, ikke godt kan forliges med denne Sammenblanding. Min Opfattelse er, at Religionen vilde være bedst tjent med her i Landet, at Staten kun besatte sig med statsborgerlige Ting og lod Religionens Anliggender være de enkelte Borgers egen Sag. Jeg nærer den Tro, at vi hverken vilde faae mindre lærde eller mindre religiøse Præster, naar de havde deres Menigheder, og disse forenede sig under deres egne Love, end vi nu have med denne Sammenblanding. Saalænge de havde denne reaktionære Tilstand, som jeg i religiøs Henseende kalder det, denne Tilstand, der ikke er apostolisk, saalænge